

Puolustusvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momentin kumoamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momentin kumoamisesta (HE 91/2024 vp): Asia on saapunut puolustusvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Minnamaria Nurminen, puolustusministeriö
- hallitusneuvos Sinikka Vahvaselkä, puolustusministeriö
- sotilaslakimies Liisa Reunamäki, Pääesikunta
- lakiasiaintohtaja Jussi-Pekka Rantanen, Keva

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Upseeriliitto ry
- Aliupseeriliitto ry
- Päälystöliitto ry
- Maanpuolustuksen Henkilökuntaliitto MPHL ry
- Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
- Maanpuolustuksen Insinöörit MPI ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan kumottavaksi puolustusvoimista annetun lain siirtymäsäännös, joka koskee Puolustusvoimien virassa 31.12.2007 palvelleen eroamisikää. Kumoamisella varmistettaisiin, että eroamisikää koskevaa sääntelyä sovelletaan yhdenvertaisesti Puolustusvoimien eri henkilöstöryhmiin vuonna 2018 voimaan tulleessa eroamisikien muutoksessa sekä julkisten alojen eläkeuudistuksessa tarkoitetulla tavalla. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Valiokunnan mietintö PuVM 4/2024 vp

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

(1) Puolustusvoimien sotilasvirkojen sekä eräiden siviilivirkamiesryhmien eroamisistä ja oikeudesta jatkaa palvelua eroamisien jälkeen säädetään puolustusvoimista annetun lain (551/2007) 47 §:ssä. Säännöstä muutettiin vuoden 2018 alusta lukien siten, että kaikkien säännöksessä mainittujen henkilöstöryhmien eroamisikiä nostettiin julkisten alojen eläkelain (81/2016) mukaisen alimman vanhuuseläkeiän nousua vastaavalla tavalla. Julkisten alojen eläkeuudistuksen keskeisenä tavoitteena oli, että muutos kohdistuu yhdenvertaisesti kaikkiin henkilöstöryhmiin. Uudistuksen yhteydessä puolustusvoimista annetun lain 50 §:n voimaantulo- ja siirtymäsäännöksiä ei muutettu. Lain 50 §:n 4 momentin siirtymäsäännöksen mukaan Puolustusvoimien virassa 31.12.2007 palvelleiden eroamisikään sovelletaan puolustusvoimista annetun lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

(2) Julkisoikeudellinen eläkelaitos Keva on 24.10.2023 tehnyt puolustusministeriölle esityksen puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momentin kumoamisesta. Keva on esityksessään todennut, että Työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunta (TELK) on antanut 10.3.2021 päätöksen, jossa TELK on soveltanut muutoksenhakijan eroamisikään Puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momenttia ja katsonut, että eroamisikä määräytyy ennen Puolustusvoimista annetun lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten perusteella. Siirtymäsäännöksen soveltaminen johtaisi siihen, että vuoden 1962 jälkeen syntyneet sotilaat, jotka ovat olleet Puolustusvoimien virassa jo 31.12.2007, saavuttavat eroamisien ennen kuin heidän oikeutensa vanhuuseläkkeeseen alkaa.

(3) Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä muuttamattomana. Valiokunta toteaa, että Puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momentin kumoaminen selkeyttää nykyistä oikeustilaa sekä turvaa yhdenvertaisesti henkilöstön oikeudet ja eläketurvan eläke- ja eroamisikäuudistuksen tarkoitusta vastaavalla tavalla. Valiokunta huomauttaa, että asia on Puolustusvoimien kannalta merkittävä, sillä muutos koskee arviolta noin 3 800 virkamiestä. Jos kyseessä olevaa vanhaa siirtymäsäännöstä ei kumota, se voi käytännössä johtaa tilanteeseen, jossa henkilön eroamisikä tulisi vastaan ennen kuin hänellä olisi oikeus eläkkeeseen.

(4) Valiokunnan saaman selvityksen mukaan asiaa on käsitelty myös yhdessä henkilöjärjestöjen kanssa, ja järjestöt puoltavat Puolustusvoimista annetun lain 50 §:n 4 momentin kumoamista ja eroamisikää koskevan oikeustilan selventämistä. Valiokunta toteaa lisäksi, että hallituksen esityksessä todetulla tavalla lakimuutos ei vaikuta niin sanottuihin vanhoihin siviileihin, koska heidän erityistilanteensa on huomioitu Puolustusvoimista annetun lain 47 §:ssä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Puolustusvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 91/2024 vp sisältyvän lakiehdotuksen.

Valiokunnan mietintö PuVM 4/2024 vp

Helsingissä 7.11.2024

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Jukka Kopra kok
varapuheenjohtaja Mikko Savola kesk
jäsen Timo Furuholm vas
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Mika Kari sd
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Jani Kokko sd
jäsen Jarno Linnell kok
jäsen Riitta Mäkinen sd
jäsen Hanna Räsänen kesk
jäsen Tuula Väättäinen sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Heikki Savola